

v době sjednání smlouvy nemusily býti známy. Žalovaný v první stolici sice tvrdil, že nechtěl, pokud se týče nechce žalobkyni kožich vydati, poněvadž je nemajetná a že vzhledem k nejistým majetkovým poměrům žalobkyně nemůže opravený kožich vydati bez záruky. Ale, i kdyby se na krásně mohlo míti za to, ač první soud to výslovně nevzal za prokázáno, pokud se týče vyloučil, že majetkové poměry žalobkyně jsou tak špatné, že je tím ohrožen nárok žalovaného na zapravení úplaty 1.150 Kč v měsíčních splátkách po 50 Kč, nelze z toho nic dovoditi ve prospěch žalovaného, an nedokázal, že mu tyto poměry nemusily býti známy v době, kdy povolil žalobkyni splátky, a spíše opak toho vychází najevo ze skutkových zjištění nižších soudů a z vlastního přednesu žalovaného. Pokud jde o nedoplatek z dřívějšího právního poměru obou stran, žalovaný jednak zadržovací právo z tohoto důvodu ve sporu neuplatňoval, jak plyne také ještě z jeho prohlášení při veřejném ústním jednání ze dne 3. května 1927, jednak s úspěchem se ho dovolávati ani nemůže, když uplatňování takového zadržovacího práva, jak již uvedeno, bylo vyloučeno zjištěnou úmluvou stran. Ostatně nelze se dovolacímu soudu touto otázkou blíže obírat, jelikož rozsudek soudu druhé stolice, nebyv žalovaným napaden v tomto směru nabyt již právní moci.

Čís. 7826.

Ani politická strana ani její výkonný výbor nejsou způsobilými podmínky práv a závazků. Objednávka pro politickou stranu (její výkonný výbor) jde na vrub objednatele.

(Rozh. ze dne 1. března 1928, Rv I 1322/27.)

Žalující, majitel tiskárny, domáhal se na žalovaném členu výkonného výboru politické strany zaplacení za objednávku, již učinil žalovaný pro politickou stranu. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nesprávné posouzení věci po stránce právní spatřuje žalovaný především v tom, že procesní soud dospěl k právnímu názoru, že politická strana pro obor práva soukromého není právnickou osobou podle § 26 obč. zák., následkem čehož, nemajíc právní osobnosti, nemůže ani práv nabývatí, tím méně se zavazovati. Odvolatel vytýká, že soud procesní kromě citace § 26 obč. zák. pro tento svůj názor neuvedl důvodů a při správném výkladu cit. § 26 měl dospěti k názoru, že politická strana jest společností dovolenou a proto i podmínkem práv i právních závazků. Avšak tyto vývody nejsou správné a nelze s nimi souhlasiti, poněvadž dříve, než dojde na otázku, zda politická strana jest společností dovolenou čili nic, dlužno uvažovati o tom, zda politická strana jest společností ve smyslu § 26 obč. zák. Tu jest připomenouti, že ustanovení § 26 obč. zák. nepodává definici společnosti vůbec, takže v tomto směru jest odkázati na předpisy v jiných zákonech obsažené a zkoumati, zda-li běžný pojem politické strany lze podřaditi pod některý útvar, jemuž zákon přiznává osobnost ve smyslu soukromoprávním, to jest způsobilost býti nositelem soukromých práv a závazků odlišných od práv a závazků jednotlivých členů. Otázku tuto avšak dlužno zodpověděti záporně. Politická strana není než souhrnem

osob vyznávajících určité politické přesvědčení, v souzeném případě jde o československou stranu agrární a konservativní, která dle srovnalého přednesu obou stran měla sice výkonný výbor 60 osob, ale neměla stanov aniž vlastního jmění. Nelze proto tuto stranu považovati za společnost podle § 26 obč. zák., pročez odpadá i úvaha o tom, zda jest to společnost dovolená, či nedovolená. Úsudek prvního soudu, že politická strana pro obor práva soukromého není společností ve smyslu § 26 obč. zák. jest proto správný. Je-li tomu tak, pak za zjištěného stavu věci, podle něhož žalovaný jako místopředseda řečené strany, maje k tomu zmocnění výkonného výboru, ve své kanceláři u žalobce učinil objednávku, jejíž výše není sporná, dlužno usouditi, že proti žalobci žalovaný vystupoval jako objednatel a smluvník a proto jako strana smluvní jest zavázán žalobci ku zaplacení zažalované částky. Není proto třeba odvolávati se na ručení z důvodu náhrady škody, jak učinil soud procesní.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Mylným jest názor žalovaného, na němž zbudoval dovolání, že, an objednal u žalobce tiskoviny jako zmocněnec výkonného výboru »československé strany agrární a konservativní« a pro tuto stranu, může žalobce požadovati zaplacení za tiskopisy toliko od výkonného výboru a že nemůže, jak bylo uznáno napadeným rozsudkem, býti k zaplacení odsouzen on jako objednatel. Jako neprávem, jak dovodily nižší soudy a on se tomu nebrání, dovolával se žalovaný toho, že objednal tiskoviny za stranu a pro ni, tak není ani oprávněno jeho odkazování na výkonný výbor strany. Výkonný výbor jest také jen volným sdružením několik osob, jemuž se nedostává, protože není úřady uznanou společností a tudíž právnickou osobou, způsobilosti býti podmínkou práv a závazků a nemohl tedy ani výkonný výbor zmocniti dovolatele k objednávkám, o niž jde, pokud se týče nemohl dovolatel objednavku za výbor a pro něj učiniti. Následkem toho padá objednávka, an ji, jak prokázáno, ujednal, na vrub dovolatelův (srovnej rozh. Gl. U. n. ř. 5769 sb. n. s. čís. 5993 a Rv I 286/27) a odvolací soud nepochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), uznáv dovolatele povinným, aby jako smluvní strana zaplatil zažalovaný nedoplatek za tiskoviny.

Čís. 7827

Kontokorentní poměr podle čl. 291 obch. zák. předpokládá dohodu stran, že jednotlivé položky účtu ve vzájemném spojení nebudou jako takové uplatněny, nýbrž jen konečný výsledek na konci účetního období, takže vypočtením salda na konci období a jeho uznáním nastává podle vůle stran novace. Závazky za závazky, spadající do kontokorentu, zanikají novací, když bylo saldo uznáno. Ohledně směnečných pohledávek platí zásada, že mohou býti zvláště uplatněny a nastává tu i možnost započtení platů buď podle dohody stran nebo podle výslovného prohlášení dlužníkov a podle dispositivních ustanovení §§ 1415 a 1416 obč. zák. buď na položky, jež nelze z běžného účtu zvláště uplatniti, nebo na